

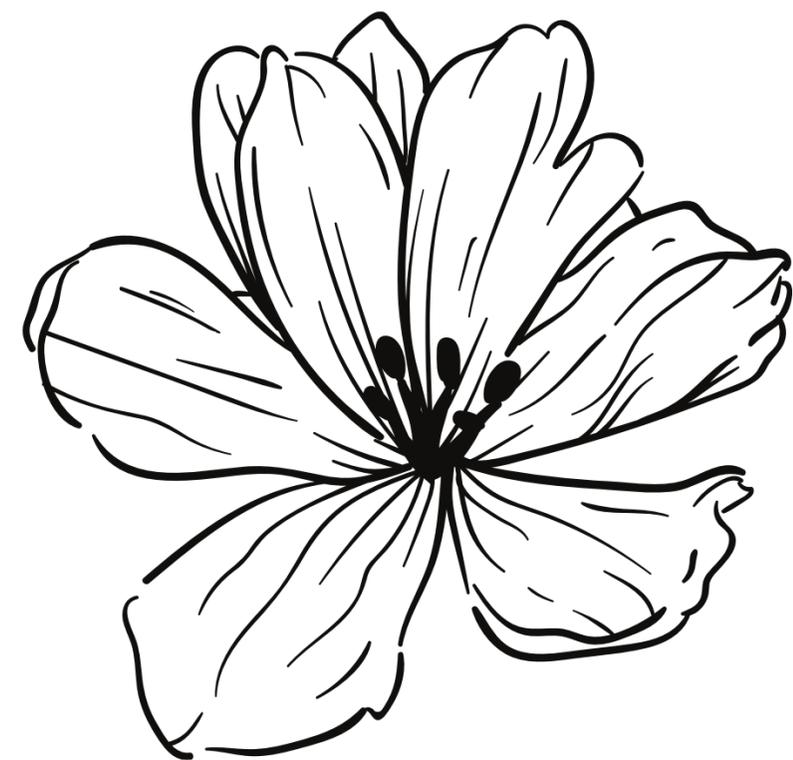

ทฤษฎีทางจิตวิทยา

อาจารย์ ดร.ปวีร์ กาญจนภี นิลผาย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral theories)

1.1 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classic conditioning theory)

นักสรีรวิทยาชาวรัสเซียชื่อ อีวาน พาฟลอฟ และคณะ (Pavlov, 1927) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการย่อยอาหารของสุนัข เมื่อปี ค.ศ. 1904

ก่อนการวางเงื่อนไข

1) Unconditioned stimulus $\longrightarrow$ Unconditioned response
(ผงเนื้อ) (น้ำลายไหล)

2) Neutral stimulus $\longrightarrow$ No response
(กระดิ่ง) (น้ำลายไม่ไหล)

ระหว่างการวางเงื่อนไข

3) Conditioned stimulus + Unconditioned stimulus $\longrightarrow$ Unconditioned response
(กระดิ่ง) (ผงเนื้อ) (น้ำลายไหล)

หลังการวางเงื่อนไข

4) Conditioned stimulus $\longrightarrow$ Unconditioned response
(กระดิ่ง) (น้ำลายไหล)

- **วัตสัน (J.B. Watson) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันซึ่งถือได้ว่าเป็นบิดาของจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับความกลัว ในปี ค.ศ. 1920 ซึ่งสรุปผลการทดลองกับทารกอายุประมาณ 8–9 เดือน ชื่อ อัลเบิร์ต (Albert)**
- **ซึ่งภายหลังจิตแพทย์ชื่อโวลเพ (Wolpe) ได้นำวิธีการนี้มาใช้รักษาคนไข้ที่มีความกลัวในสิ่งแปลกๆ โวลเพผู้นี้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาพฤติกรรมบำบัด (Behavioral therapy)**

1.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเปอแรนต์ (Operant conditioning theory)

- นักจิตวิทยาที่เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้ คือ เบอร์ร์ส สกินเนอร์ (Burrus Skinner) ชาวอเมริกัน สกินเนอร์กล่าวว่าถ้าต้องการให้พฤติกรรมคงอยู่จำเป็นที่จะต้องให้แรงเสริม

ประเภทของตัวเสริมแรง (Reinforcers)

1. ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ
(Material reinforcers)

2. ตัวเสริมแรงทางสังคม (Social
reinforcers)

3. ตัวเสริมแรงที่เป็นกิจกรรม
(Activity reinforcers)

4. ตัวเสริมแรงที่เป็นเบี้ยรรถกร
(Token reinforcers)

5. ตัวเสริมแรงภายใน (Covert
reinforcers)

2. ทฤษฎีพุทธิปัญญานิยม (Cognitive theories)

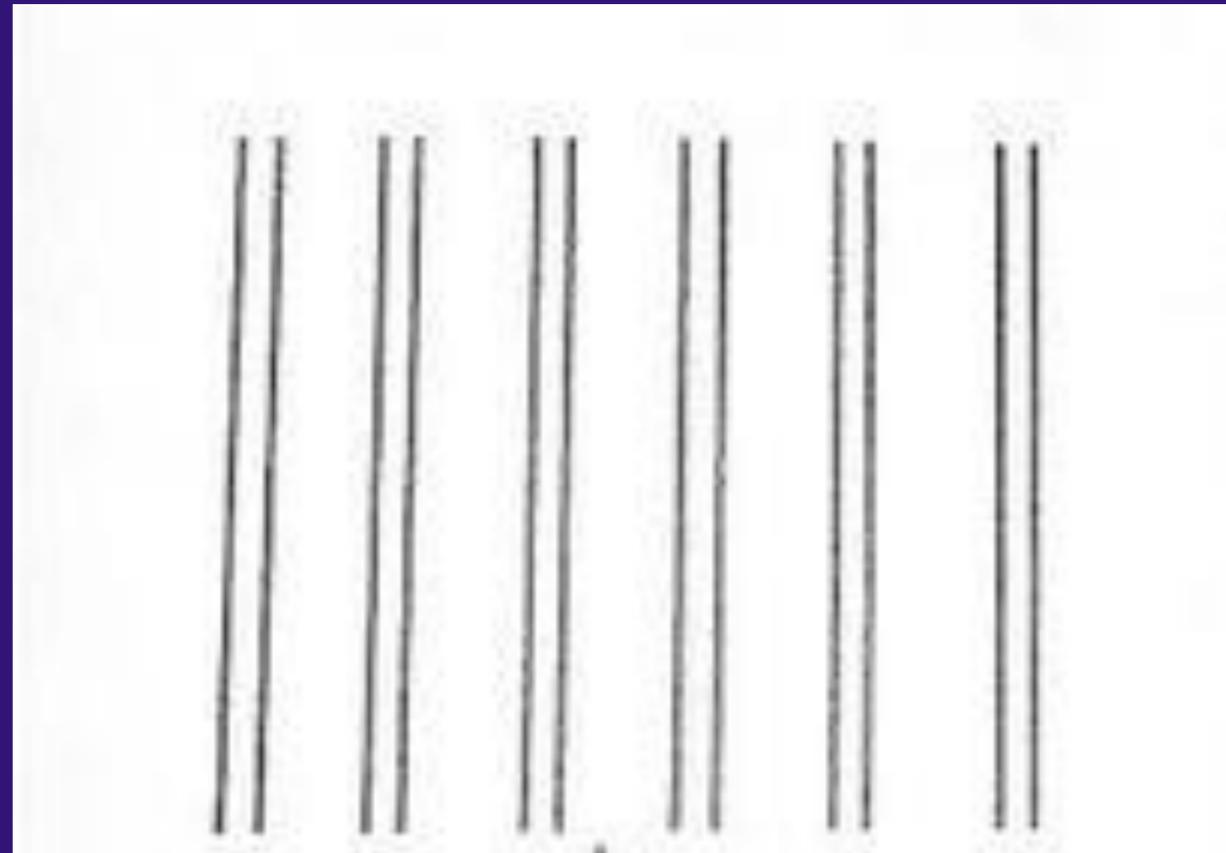

- ❖ ในระหว่างที่นักจิตวิทยาอเมริกากำลังสนใจจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม ซึ่งเน้นว่าจิตวิทยาเป็นวิทยาศาสตร์แห่งพฤติกรรม ในประเทศเยอรมันมีนักจิตวิทยากลุ่มหนึ่งเรียกตนเองว่า นักจิตวิทยาเกสตัลท์
- ❖ คำว่า เกสตัลท์ เป็นภาษาเยอรมัน มีความหมายใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษ Pattern หรือ Configuration หมายถึง ส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย

หลักการที่ 1

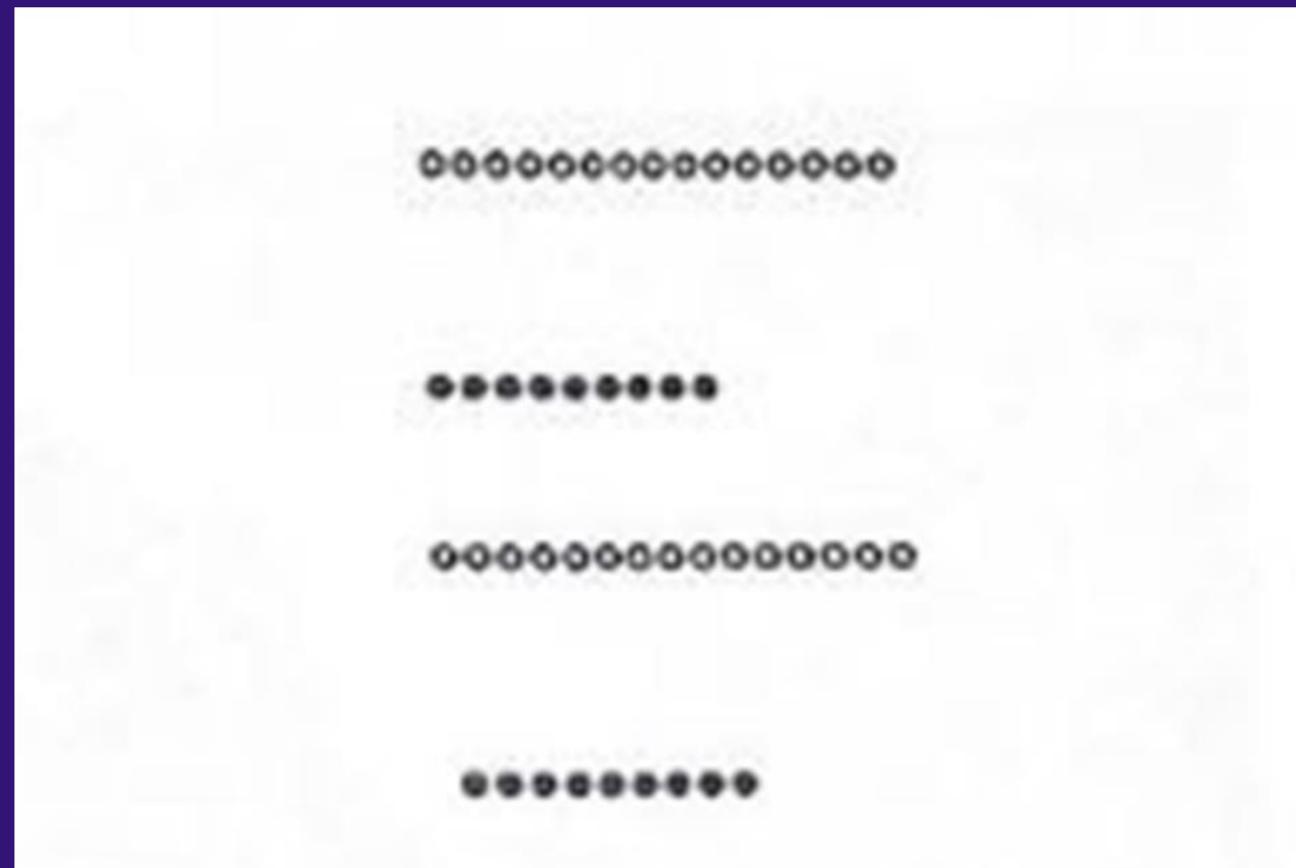
หลักการของการใกล้ชิด (The principle of proximity) ซึ่งกล่าวว่า ถ้าทุกสิ่งทุกอย่างเท่ากัน สิ่งที่อยู่ใกล้ชิดกันจะถูกรับรู้ด้วยกัน

หลักการที่ 2

หลักการของความคล้ายคลึงหรือเหมือนกัน (The principle of similarity) ถ้าทุกสิ่งทุกอย่างเท่ากัน สิ่งที่เหมาะสมจะกลุ่มอยู่ด้วยกัน

กฎ Figure-Ground

Figure เป็นสิ่งที่เราเห็นหรือรับรู้ หรือเป็นศูนย์กลางของโฟกัส
Ground คือพื้นที่ซึ่งอยู่ข้างหลังของรูป (Figure) ที่เราเห็นหรือรับรู้

ภาพแจกันรูบิน คิดค้นขึ้นประมาณ พ.ศ. 2458 โดย เอ็ดการ์ด์ รูบิน นักจิตวิทยาชาวเดนมาร์ก

กฎ Figure-Ground

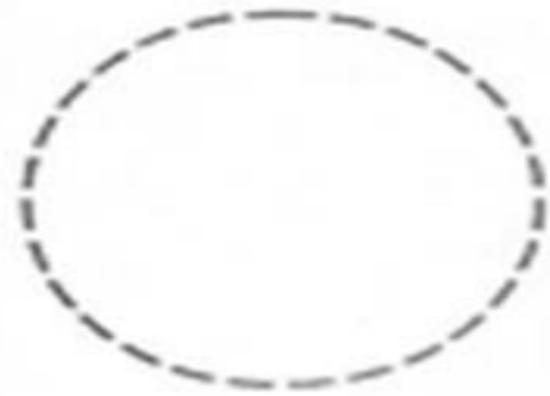

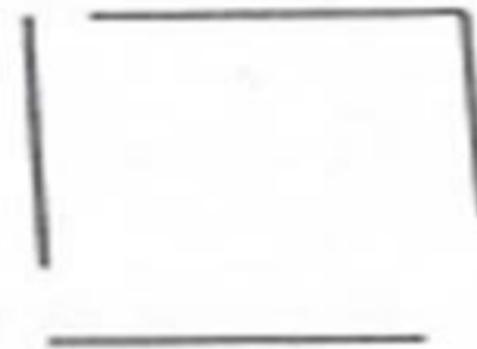
และภาพที่มีชื่อเสียงคือ รูปหน้าคนแก่ และหน้าหญิงสาว

กฎ Closure

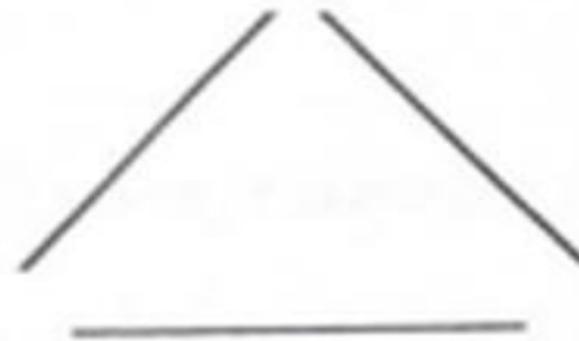
กฎ Closure มีใจความว่า มนุษย์จะจัดรวบรวมการรับรู้ให้ง่าย และอาจจะเสริมสร้างให้เต็มถ้าจำเป็น

รูป ก.

รูป ข.

รูป ค.

การเรียนรู้ด้วยการหยั่งรู้

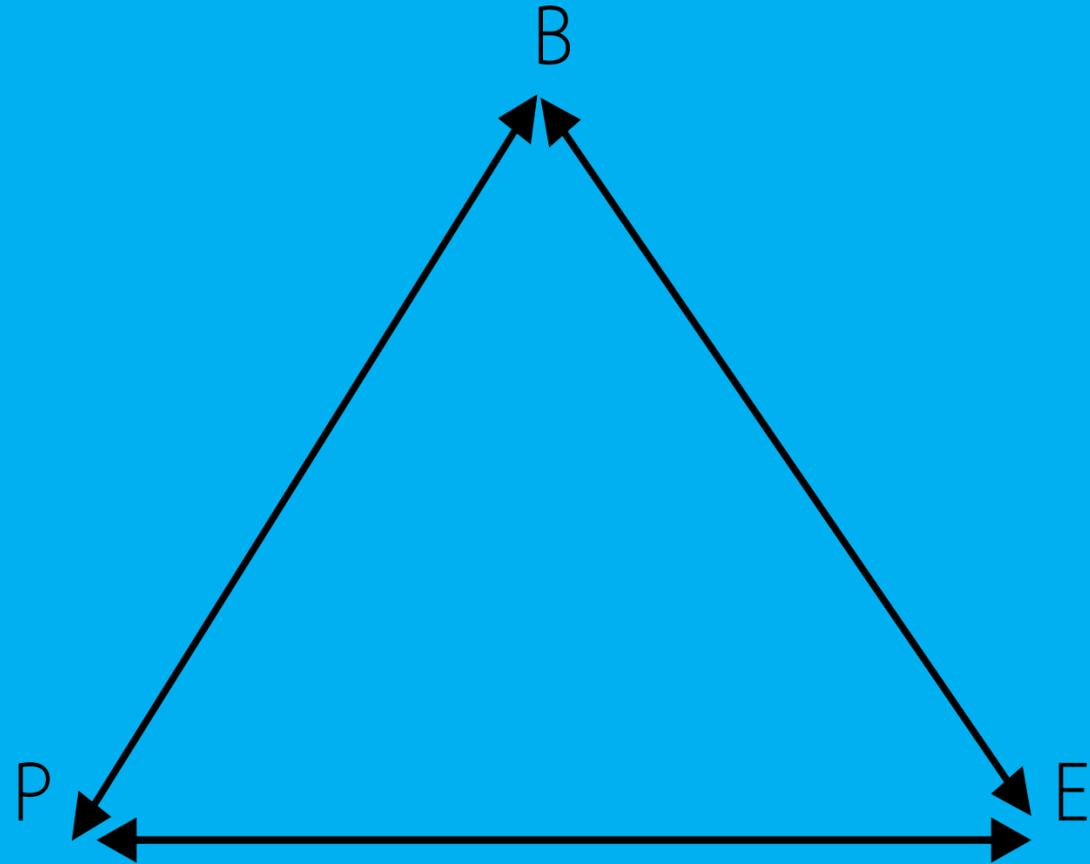

การทดลองที่มีชื่อเสียง
คือ การคิดแก้ปัญหาด้วย
การหยั่งรู้ (Insight)
ของโคคลเลอร์ (Kohler)
ได้ทำการทดลองกับ
ลิงชื่อ สุลต่าน

3. ทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory)

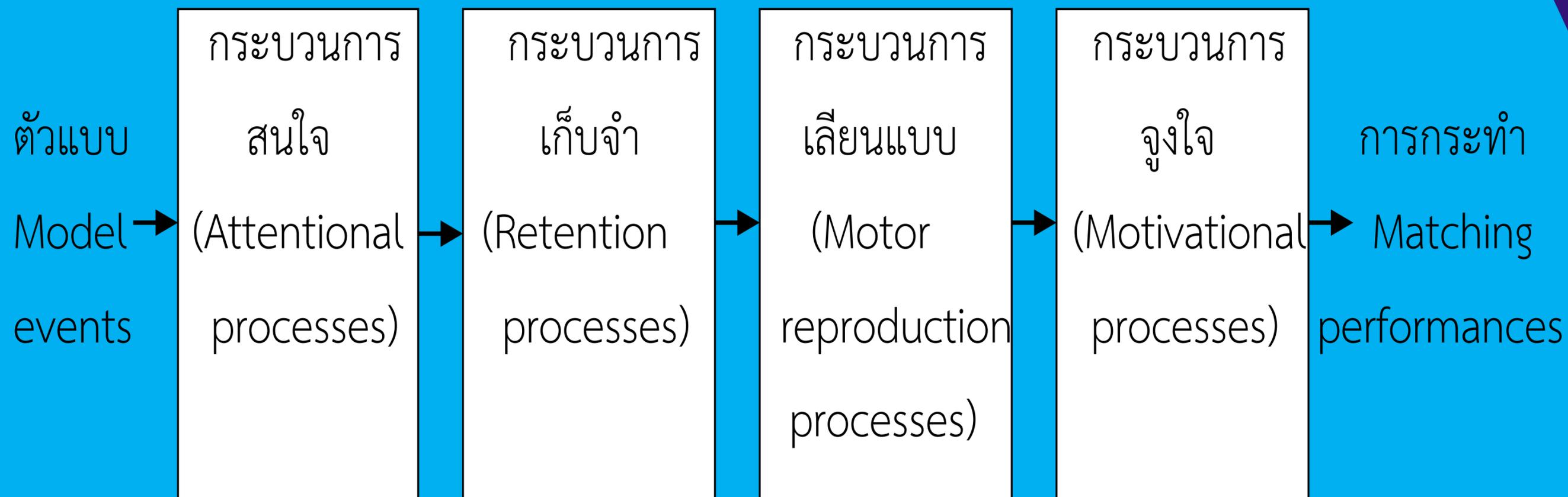
แบนดูรา (Bandura, 1989) ได้อธิบายว่าการเกิดพฤติกรรมของบุคคลไว้ดังนี้

การกำหนดซึ่งกันและกันของทั้ง 3 ส่วน (Triadic reciprocal determinism)

กระบวนการได้รับตัวแบบ (Modeling)

แบนดูรา (Bandura, 1977) ได้อธิบายกระบวนการได้รับตัวแบบ ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่

กลุ่มแนวคิดทางจิตวิทยา

1. โครงสร้างจิต
2. หน้าที่ทางจิต
3. พฤติกรรมนิยม
4. เกสตัสต์
5. จิตวิเคราะห์
6. มนุษยนิยม

ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างไร